

KIRKEBLAD FOR STABY OG MADUM SOGNE

NR. 1 • DECEMBER 2023 - JANUAR - FEBRUAR 2024

FOLKEKIRKEN

En præcisering af begrebet tilgivelse

Til forskel fra jødedom og Islam er kristendommen ikke en lov-religion. En lov-religion vil sige, at man skal overholde en række religiøse love (forbud og påbud) for at blive frelst af Gud. I den kristne tro er man fritaget fra loven som vejen til frelse. Kristendom er evangeliet om Jesus Kristus, som ikke opstiller betingelser for sin kærlighed til os, men af ren nåde tilgiver os og ønsker at frelse alle. Men hvordan skal man forstå det? Eller som jeg hørte en mand sige i en forsamling i Holstebro:

»Hvorfor skal man som kristen overhovedet besvære sig med at forsøge at være god over for andre, hvis man alligevel bliver tilgivet til sidst?«

Med andre ord: Bliver evangeliets budskab om den uendeligt nådige Gud ikke nemt til en fribillet til blot at leve, som man har lyst til - uden nogen former for forpligtelser?

Manden påpeger et centralt problem i en desværre udbredt forenkling af kristendommen. En forenkling, der ofte kommer til udtryk i misforståelsen af, hvad tilgivelse er.

Hvad betyder ordet tilgivelse? Når man spørger folk på gaden, hvad man egentlig gør,

når man tilgiver, hører man ofte svar som: At man »kommer videre«, ved at »glemme« eller »acceptere dét, der er sket«.

Det er imidlertid en mangelfuld opfattelse af tilgivelse, fordi det modsatte er faktisk tilfældet. I tilgivelsen glemmer man ikke dét, der er sket. Tværtimod husker man det, der er sket, *samtidigt med* at man afstår fra sin ret til at gengælde det, der er sket. Uanset om der er tale om ord eller en handling. I tilgivelsen accepterer man heller ikke det, der er sket. Tværtimod gør man opmærksom på uretten, *samtidigt med* at man rækker hånden ud til mennesket bag handlingen. At tilgive er, når man ikke lader mørket fra den onde handling bestemme over hele det menneske, der har udført den. For mens handlinger kan være helt igennem forkerte og forkastelige, så kan mennesker ikke være det. Siger vi om et andet menneske, at ham eller hende kan jeg aldrig tilgive, så reducerer vi dét menneske til *kun* at være sin onde handling. Tilgivelsen forudsætter derfor, at man ikke kun ser handlingen, men ser *hele* mennesket bagved. Det er naturligvis lettere, hvis den anden person fortryder eller lægger afstand til sin handling ved at angre

eller bede om tilgivelse. Tilgivelsen forudsætter ofte et overskud at give af eller en særlig position at se den anden fra. Det overskud skænkes vi i den kristne tro, hvor vi modtager Guds kærlighed og betragtes af Guds kærlighedsblik – med henblik på at kunne give dette videre til vores medmennesker.

Tilgivelse udtrykt med en salme

Jesu radikale tilgivelse giver os altså ikke fribillet til at leve, som vi vil. Fordi tilgivelsen indeholder implicit en dom over vores forkerte handlinger. Denne spænding mellem dom og tilgivelse – beskrives i fjerde vers af Holger Lissners salme »Nu går solen sin vej« (DDS 786).

»Nu er timen, hvor du dømmer alt dét, vi gjorde, som vendte os bort fra vor næste og dig. Nu er timen, hvor du sletter alt det, der skiller, hvor du siger: Kom og vær hjemme hos mig...«

Læg mærke til at begge dele hører med i tilgivelsen. Både lovens dom over den forkerte handling og evangeliets ud-

strakte hånd, som »sletter alt dét, der skiller«. Det vil sige, at evangeliet overvinder og besejrer mørket fra den onde handling, så den onde handling ikke får det sidste ord i relationen mellem mennesker – og i relationen til Gud.

Grunden til, at tilgivelsen rummer den indre spænding mellem dom og tilgivelse, er netop, at tilgivelsen først kommer ind i billedet i det øjeblik noget opleves som dybt uretfærdigt, og vi hverken kan eller vil opgive oplevelsen af at være blevet behandlet forkert. Formår vi i stedet selv at »komme videre« ved at nedtone, glemme eller acceptere dét, der er sket, så har vi jo netop ikke behov for tilgivelsens livsfornyende kraft. Har et menneske for eksempel hånet og nedgjort et andet menneske er Guds lov om at elske Gud og sin næste blevet overtrådt med handlinger og ord, som er forkerte. Tilgivelsens fornyende kraft fra Gud giver derfor kun mening på baggrund af et mørke i form af en dyb kløft mellem to parter, som den forsøger at bygge bro over.

Tilgivelse i Sydafrika

Et historisk eksempel på, hvorfor tilgivelsen og lovens dom ikke må tænkes uafhængigt af hinanden, men hører uløseligt sammen, er Sandheds- og Forsoningskommissionens arbejde i Sydafrika (1995-2001). Efter fyrré års apartheidstyre bygget på racistiske love var risikoen for en borgerkrig i Sydafrika overhængende. For der var sket et utal af krænkelser af menneskerettigheder siden 1960. Sandheds- og forsoningskommissionens mål var netop at muliggøre et fremtidigt samfund, hvor sorte og hvide kunne leve fredeligt sammen, trods fortidens utallige forbrydelser. Kommissionens navn (Sandhed og forsoning) rummer netop samme spænding som tilgivelsen. På den ene side betoner den, at *sandheden* om forbrydelsen må frem. Forbrydelserne skal ikke gemmes væk eller glemmes eller accepteres. På den anden side betoner kommissionen behovet for at nå frem til en form for *forsoning* mellem sorte og hvide på trods af overgreb og drab. Gerningsmænd blev tilbudt amnesti, hvis de fortalte sandheden om deres forbrydelser over for ofre og pårørende. Hermed blev forbryderen tvunget til at stå ved deres handlinger og erkende, hvor livsødelæggende de har været for andre mennesker. Dermed blev ofrenes og de pårørendes smerte anerkendt. Hvis man i det forsoningsarbejde blot *»vaskede tavlen ren«* og forsøgte at *»komme videre«* uden at få sandheden frem, ville det være en hån over for ofrenes lidelserne, der i så fald skulle fortrænges i stedet for at fordømmes. Tilgivelse og forsoning anerkender på den anden side gerningsmandens menneskelighed, idet den insisterer på at betragte ham eller hende som mere - end sin forfærdelige handling. Ja, forsoningen insisterer på ikke at lade mørket fra

den erkendte forbrydelse definere hele mennesket, der står over for én.

Tilgivelsen er en beslutning

I bogen *Tro i hverdagen* fortæller forfatteren Anne-Cathrine Riebnizsky, at tilgivelsen har været et stort tema i hendes liv. Hendes opvækst var utryg og kaotisk. Faren var en hustryran og voldelig. Moren var suicidal og usikker. Derfor har Anne-Cathrine båret på en vrede mod sine forældre i mange år. På et tidspunkt fik hun fornemmelse af at nu var tiden kommet til, at hun skulle tilgive sin far.

Hun skriver: *»Jeg havde i nogle dage haft en indre fornemmelse af, at Gud prøvede at sige til mig, at nu var det på tide, at tilgive min far og komme videre. Det var ikke sådan, at jeg hørte stemmer eller noget andet sært. Det var en fornemmelse. Tilbagevendende tanker...«* (Tro i hverdagen s. 31).

For Anne-Cathrine Riebnizsky er det vigtigt at understrege, at tilgivelsen er en viljes handling - en beslutning.

Nogle mennesker kommer måske frem til tilgivelsen ad en anden vej. Man vil måske gerne føle, at man er kommet videre, og mærke, at man har givet slip, før man kan tilgive. Ulempen ved den strategi er at man kan komme til at vente længe!

Jeg tror, at Anne-Cathrine Riebnizsky har ret i, at der skal vilje til at tilgive. At tilgivelsen er en beslutning, som den enkelte må tage. Og nogle gange må man måske vente på, at følelserne modnes og indhenter beslutningen. Alternativet er at bære på nag og vrede.

Med de ord om tilgivelse vil jeg ønske jer alle en glædelig jul.

JWA

Vore gamle kalenderdage

Der tages udgangspunkt i en primstav/kalenderstok fra 1531. Der er bevaret ganske få i Danmark og illusionen af omtalte stammer fra Roskildeegnen. Man læser fra højre mod venstre.

23. november: Sct. Klemens

Helgenen denne dag er sammen med Sct. Nikolaj søfolkenes særlige beskytter. I følge legenden var Klemens en frigiven romersk slave, som blev omvendt til den kristne tro og døbt af den første pave, Peter. Han blev selv udnævnt til pave på et senere tidspunkt, idet Klemsens efterfulgte Cletus, som under en kristen forfølgelse i år 91 omkom. Klemens var pave i Rom, mens byen stadig var hedensk. Kort efter sin udnævnelse blev han landsforvist til Krim af kejser Trajan. Der prædikede han ivrigt for de slaver, der arbejdede på halvøens miner. Dette endte med at de romerske myndigheder til sidst lod ham henrette. Man bandt et anker fast til hans hals og kastede ham i havet. Ankeret ses på primstavene og er denne helgens særlige symbol.

Overtro og varsler

På Sct. Klemens dag blev af mange set for vinterens »officielle« startdato. En af vejrr reglerne siger: Er Klemens mild, bliver vinteren som reglen også mild.

Advent

Ordet »advent« kommer fra det latinske ord adventus, som betyder komme, det er Jesus der kommer. Kirkeåret begynder ved advent og den første søndag i advent kan falde mellem 27. november og 3. december. I den protestantiske kirke er

denne tid meget højtidelig i de fire uger, det varer inden juleaften. Førhen var adventsugerne fastetid. Man mente, det kunne være godt med nøjsomhed for bedre at opleve den sande glæde, som julen bragte. Der blev også brugt en hel del lys. Ikke alle havde tælle (oksefedt), som kunne smeltes og bruges til støbning af lys. De nøjedes med tranlamper eller sidde i mørke eller tigge lys hos de mere velhavende bønder. Lysetiggeri var nærmest sat i system og blev som regel accepteret. Adventslys har folk kendt til langt tilbage i tiden.

Man satte eet lys på bordet den første søndag i advent, herefter to lys den anden søndag osv.

Et eksempel ud af mange varsler.

Næste års avl: Rimfrost i advent varsler rigelig boghvedehøst.

(12. december, Lucie aften/ -nat)

13. december: Sct. Lucia

På primstaven kan man se en lille stiliseret helgenindekrone. I følge den gamle julianske kalender, som der blev fulgt her i landet til år 1700, da var natten mellem 12. og 13. december årets længste, det var også der hvor mørkets farligste magter havde frit spil.

Det bragte en voldsom stor forvirring i mange menneskers tidsfornemmelse, da man det år pludselig skulle forrykke kalenderen med knap to uger, fordi man nu var gået over til den såkaldte gregorianske kalender. Især den ældre generation havde svært ved at forstå, at den 21. eller den 22. december nu skulle være den korteste dag.

Efter samme legende led Lucia - som utallige andre helgener - en forfærdelig martyrdød.

Om lyskransen, som luciabruden bærer på hovedet, beretter legenden følgende: Før Lucia blev arresteret, bragte hun madvarer til sine kristne trosfæller, som havde skjult sig i katakomperne, og for at hænderne skulle være fri, satte hun lys i håret. En meget lang udvikling har ført til den luciabrud, vi kender i dag. Efter år 1800 var morgenserivering af luciabruden og hendes terner/tjenestepiger fast skik mange steder i Sverige. Skikken er dog langt nyere i Danmark: Generalsekretær Frans Wendt fra Foreningen Norden blev under besættelsen så betaget af den svenske skik, at han foreslog den indført i Danmark. Alle var glade for at få en ekstra festdag i denne mørke tid på snart alle måder.

Efter 1945 vandt denne skik terræn, og den er nu fast tradition på mange skoler, alderdomshjem og i en del foreninger.

Overtro og varsler

Det var bedst at holde sig inde natten mellem den 12. og 13. december. Årets udearbejde skulle være afsluttet, alle afgrøder skulle være bragt under tag, for ellers ville de blive ødelagt af »de underjordiske«.

Ruth Gunnarsen

Advents- og julekoncert med kammerkoret Vokal Vest

Søndag den 17. december kl. 15.00 i Thorsminde Kirke

Vokal Vest er et velsyngende kammerkor med 13 medlemmer. Koret er grundlagt og ledet af organisten ved Ringkøbing Kirke, Klaus V. Jensen.

En stor del af korets repertoire er kirkemusik, eftersom korets koncerter oftest er knyttet til egnens kirker - det fungerer som Ringkøbing Kirkes faste kor til påske og jul.

Mange af kormedlemmerne er i deres daglige virke beskæftiget med musik - som or-

ganister, kirkesangere, musiklærere ved egnens skoler, musikskoler og gymnasier.

Koret har eksisteret siden 2002. Koret vil også synge kendt og elskede advents- og julesalmer.

Arrangementet bliver en blanding af en andagt og en julekoncert.

Alle er velkomne.

»De vestlige Sogne« og Staby - Madum Menighedsråd

■ Hellig tre Kongers arrangement

Velkommen til Hellig tre Kongers arrangement **den 7. januar**.

Der er først gudstjeneste i Staby Kirke **kl. 14.00**. Herefter er der sammenkomst til en kop kaffe i Staby Præstegård, hvor Connie og Kaj Jeppesen vil fortælle og vise billeder fra en tur til Canada.

■ Daniel og løverne

3. oktober på Staby Skole:

Efter at Jakob Sandal havde fortalt beretningen om »Daniel og løverne« fra Det gamle Testamente, lavede minikonfirmanderne hver et løvehoved.

Her ses det flotte resultat.

■ Aktivitetskalender

23. november kl. 19.30 i Staby Sognegård. Steffen Eskildsen og Jakob Jørgensen fortæller om at arbejde i Australien. Staby Højskole.

3. december 1. søndag i advent kl. 13.30. *Følg dagspressen.* Aktiv Staby, Staby - Madum Menighedsråd.

Julekoncert den 17. december i Thorsminde Kirke kl. 15.00. Vokal Vest synger julen ind. *Se side 6.*

31. december kl. 14.30 i Staby Kirke. Gudstjeneste, og derefter ønsker vi hinanden et godt nytår over et glas champagne og kranssekage. Staby - Madum Menighedsråd

Hellig tre Konger arrangement den 7. januar. *Se side 7.*

23. januar kl. 19.30 i Staby Sognegård: Birgith Sørensen fra Lokal historisk Arkiv Ulfborg, fortæller og viser billeder fra lokalområdet. Staby Højskole.

■ Gudstjenester på Ulfborg Aktivcenter

Cafeteriet kl. 14.00 med efterfølgende kaffe

Lindestien Nord kl. 15.00

Torsdag 23. november:	Gitte H.
Torsdag 7. december:	Jesper W. Andersen
Torsdag 21. december:	Gitte H.
Torsdag 11. januar:	Jesper W. Andersen
Torsdag 25. januar:	Gitte Hansen
Torsdag 8. februar:	Jesper W. Andersen
Torsdag 22. februar:	Gitte Hansen
Torsdag 7. marts:	Jesper W. Andersen
Torsdag 21. marts:	Gitte Hansen

■ Rundvisere i vore to kirker med varighed efter ønske

Staby Kirke: Karen Nørgaard tlf. 2890 0039 / 9749 1677.

Madum Kirke: Jesper Wiborg Andersen tlf. 5150 4081 og Arne Søgaard tlf. 3027 1767.

■ KFUM-spejderne - Ulfborg Gruppe

Adresse: Knuden, Søparken 12, Ulfborg

KFUM-Spejderne i Danmark er et frivilligt børne- og ungdoms-arbejde, der hviler på det folkelige grundlag.

I spejderarbejdet lægger vi vægt på, at børnene får oplevelser i nær kontakt med naturen og tilegner sig færdigheder, der er med til at udvikle dem som hele mennesker.

Der bliver sunget, leget, fortalt historier, lavet knob etc.

Vi mødes:

BÆVERE..... **Mandag kl. 18.00-19.30**

Leder: ..... Kasper S. Thycosen, tlf. 3033 8570

ULVE ..... **Mandag kl. 18.00-19.30**

Leder: ..... Anette Kobborg, tlf. 2071 4556

SPEJDERTROPPE... **Tirsdag kl. 19.00-21.00**

Leder: ..... Morten Dahl, tlf. 2480 4986

Gruppenleder: ..... Per Jensen, tlf. 2539 9669

■ Kirkelige handlinger

Døbte i Staby Kirke

- 13.08.2023 Sienna Achieng Poulsen
20.08.2023 Merle Hounisen Laumann
Albrektsen
20.08.2023 Rie Gammelgaard Kloster
30.09.2023 Laurits Vad Eskildsen
Stefansen
01.10.2023 Karla Borggaard
Frederiksen

Døbte i Madum Kirke

- 03.09.2023 Malthe Høj Maagaard

Viede i Staby Kirke

- 26.08.2023 Laura Dybdahl Høgsted &
Rasmus Dybdahl Høgsted

Begravelse i Staby Kirke

- 06.10.2023 Gothard Christensen
Bennedsgaard

DDS 122 vers 1 og 8

*Den yndigste rose er funden,
blandt stiveste torne oprunden,
vor Jesus, den dejligste pøde,
blandt syndige mennesker gro'de.*

*Lad verden mig alting betage,
lad tornene rive og nage,
lad hjertet kun dåne og briste,
min rose jeg aldrig vil miste!*

■ Kørsel

Man er meget
velkommen til at
henvende sig til
koordinator Ane

Thomsen, hvis man ønsker kørsel -
herunder også for kørestolsbrugere
til gudstjeneste eller anden kirkelig
handling i både Madum og Staby.
Tlf. 2910 2923 9749 2341 eller
anethomsen2@gmail.com

■ Mødeliste for Staby-Madum Menighedsråd 2024

Moderne er offentlige og foregår i Staby Præstegård kl. 19.00 - 21.00.

Menighedsrådsmøde 23. januar.

Regnskabsmøde 12. marts.

Menighedsrådsmøde 9. april.

Menighedsrådsmøde og orienteringsmøde 14. maj kl. 19.00.

Menighedsrådsmøde 13. august.

Valgforsamling 17. september

Menighedsrådsmøde 24. september

Konstituerende menighedsrådsmøde 19. november.

■ STABY:

Graver: Kaj Jeppesen
Tlf. 3035 8422

Organist: Anne Sophie Parbo
Tlf. 2624 8161 · asparbo@gmail.com

Kirkeværge: Edith Bennedsgaard
Tlf. 9749 1597 / 6175 8500

Kirkesanger: Ane Thomsen
Tlf. 2910 2923

■ MADUM:

Graver: Mie Vestergård · tlf. 5121 3234
graver.madum@gmail.com

Organist: Anne Sophie Parbo
Tlf. 2624 8161 · asparbo@gmail.com

Kirkeværge: Arne Søgaard
Tlf. 3027 1767

Kirkesanger: Ane Thomsen
Tlf. 2910 2923

Sognepræst Jesper Wiborg Andersen

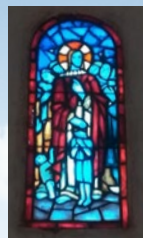
Nørrevej 5 · 6990 Ulfborg · Mobil: 5150 4081 / E-mail: jeka@km.dk
Træffes alle dage undtagen mandag

■ **Kirkegårdstaksterne** kan fås ved henvendelse til graverne og kirkeværgerne.

■ **Referater** fra menighedsrådenes arbejde kan læses på Staby-Madum Kirkes hjemmeside: www.stabymadum.dk – I venstre side på forsiden skal man klikke sig ind under hovedmenu, derefter Menighedsrådet. *Staby-Madum Menighedsråd*

Nyt fra Staby-Madum Menighedsråd

Årstidernes skiften er os nordboer blevet beriget med, Nu gælder det varmt tøj, og indendørs sysler. Efterårets smukke farver kan vi nyde, og inden længe banker vinteren på.

Siden sidste kirkeblad udkom har vi haft besøg af Inge Dorthe Kaasgaard, som er opvokset i landlige omgivelser på Herborgegnen. Med taknemlighed i stemmen blev mange minder flettet ind i hele aftenen, hvor sangene indgik som små brikker i et samlet foredrag. Tak for en dejlig aften i Staby Sogengård.

1. søndag i advent - det er den første dag i det nye kirkekalender, og det fejrer vi sammen med Aktiv Staby. Små som store er velkommen til at opleve krybbespillet i Staby Kirke.

»De vestlige Sogne« og vores menighedsråd er gået sammen om en julekoncert, som foregår i Thorsminde Kirke den 17. december. Her vil der blive rig mulighed for at høre vore skønne julesange og -salmer.

Turen går til Canada på Hellig tre Kongers arrangement den 7. januar i konfirmandstuen. Connie og Kaj Jeppesen vil fortælle og vise billeder fra netop denne destination. Men allerførst gudstjeneste i Staby Kirke. Vi ser frem til en hyggelig eftermiddag.

Konfirmanderne er startet - ikke bare i konfirmandstuen, men også i vore to kirker. For de fleste er der mange nye indtryk at forholde sig til. Rigtig god arbejdslyst til de unge mennesker.

En flok minikonfirmander på otte børn er også kommet fra start. Det handler i første omgang om at blive fortrolig med kirkerummet, almen viden om kirkegårdens mange sider, men også at stifte bekendtskab med nogle af de klassiske beretninger fra Bibelhistorien.

På Staby Kirkegård er det tid til at udskifte hækplanter, denne gang i det sydvestlige hjørne. Den mere hårdføre taks er valgt til dette formål, og vi glæder os til at se det endelige resultat.

»Folkekirken har et ekstremt kæmpestort potentiale« lød det fra radioværten Iben Maria Zeuthen, som holdt foredrag ved stiftsmødet i Ribe. Hendes foredrag blev efterfulgt af info om det kommende menighedsrådsvalg i 2024. Vi er også så småt gået i gang som det fremgår af mødelisten i nærværende blad. Der er menigheds- og orienteringsmøde i det nye år den 14. maj. Den 17. september er der valgforsamling, mere om det senere.

Hermed ønskes alle en god adventstid samt en glædelig jul.

*Staby-Madum Menighedsråd
v/ Ane Thomsen*

■ Gudstjenester

		■ Staby	■ Madum
3. december	1. s. i advent	13.30 JWA * Krybbespil	
10. december	2. s. i advent	09.00 J. Sandal *	
17. december	3. s. i advent	10.30 JWA * Ønsk en julesalme	
24. december	Juleaften	13.30 JWA **	15.00 JWA **
25. december	Juledag	09.30 JWA	11.00 JWA
26. december	2. juledag	10.30 JWA	
31. december	Nytårsaften	14.30 JWA *** Champagne m.m.	
7. januar	1. s. e. H3K	14.00 JWA H3K-arrangement	
14. januar	2. s. e. H3K		10.30 JWA Kirkekaffe
21. januar	S. s. e. H3K	09.00 J. Sandal	
28. januar	Septuagesima	10.30 JWA Kirkekaffe	
4. februar	Seksagesima	10.30 JWA	
11. februar	Fastelavn		10.30 JWA Kirkekaffe
18. februar	1. s. i fasten	09.00 J. Sandal	
25. februar	2. s. i fasten	10.30 JWA Kirkekaffe	
3. marts	3. s. i fasten	10.30 JWA	

- * Indsamling til Kirkens Korshærs Julehjælp.
- ** Indsamling til Børnesagens Fællesråd.
- *** Indsamling til Bibelselskabet.

